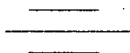

Gondot fordítunk a minőségbiztosítási tevékenységre is, ahol mérjük képzéseink hatékonyságát, az oktatás, a képzés minőségét, újszerűségét, a hallgatók igényeit, javaslatait figyelembe vesszük, és az oktató team megbeszélésein a tapasztalatokat közreadjuk.

A Felnőttképzési Intézet a jövőt építi. Fejlesztési tervünkben a széleskörű pedagógus továbbképzést és átképzést, a versenyképességet jelöltük meg. Értéket teremtő tudásbázissá, regionális mértékű, határokon átnyúló felnőttképzési központtá kell fejlődni.

KOVÁTSNÉ DR. NÉMETH MÁRIA

főiskolai tanár
intézetigazgató
Győr

Albert Sándor: Milyen a jó iskola?

A XXI. század pedagógiai gyakorlatának legnagyobb kihívása, hogy jó iskolát működtessen. A jó iskola kritériumainak meghatározásával eddig adós volt a pedagógiai elmélet.

Albert Sándor könyve hiánypótló, a szerző munkája jelentős vállalkozás a pedagógiai kultúrában. A 16 fejezetből álló mű a pedagógiai elméleteket – oktatásemélet, iskolaszervezés, vezetésemélet, minőségfejlesztés – kitűnően transzformálja mindennapi gyakorlattá, melyek alkalmazása nélkülözhetetlen a jó iskola koncepciójának kialakításához, megvalósításához.

Milyen a jó iskola? – fogalmazza meg a szerző az alábbi kérdésekben a problémákat. A jó iskola az, ahol a diákok nagyon sok új ismeretet szereznek, vagy ahova szívesen járnak, ahol szeretnek lenni?

- amelyik jól felszerelt, vagy amelyiket kevés pénzből lehet működtetni;

- amelyik az „életre” készít fel, vagy amelyikben a diák „éli” a maga életét – teszi fel a szerző a kérdéseket.

A jó iskola mindenekelőtt autonóm intézmény. Minél nagyobb felelősséggel rendelkezik, annál nagyobb a valószínűsége, hogy önálló arculattal bír, hogy nagyobb teret biztosít az önálló kezdeményezéseknek. A szerző az iskola autonómiájának megvalósulási lehetőségeit három – pénzügy, szakmai önállóság, döntéshozatal – területen mutatja be logikus felépítéssel, közzérhetően, az európai országokkal összehasonlítva.

Albert Sándor „Az iskola arculata és kultúrája” című fejezetben először veszi számba azokat a kritériumokat, melyek az iskola imázsát alkotják. Eszerint az iskola sajátos arculatának, jó hírnevének kialakítását olyan pedagógiai program szolgálja, mely szabadságot biztosít az önállóságnak; vagyis a központilag meghatározott állami tanterv mellett az iskolai (helyi) tantervek tartalma a helyi szükségletekhez és a szülők elvárásaihoz is igazodnak. A közösen vallott értékek, hitek és elfogadott szabályok jellemzik leginkább az iskolakultúrát. Jelentős szerepük van az identitás erősítésében az iskola szimbólumainak, az iskolában kialakított hagyományoknak, ünnepeknek; az iskola életét befolyásoló működési rendnek, szabályoknak; a szülőkkel, a környezettel való együttműködés formáinak.

A szerző az olvasónak (legyen az hallgató vagy gyakorló pedagógus) nemcsak világos képet ad arról, hogy mi a különbség az iskola jövőképe és küldetésnyilatkozata között, hanem példákon keresztül szemlélteti is azok tartalmát, jelentőségét. Tárgyilagos vonalvezetésével

meg is győzi az olvasót arról, hogy az elsősorban vezetési feladatkörbe tartozó „célmeghatározások” megvalósulása „nem érhető el, meg sem közelíthető” az egyes ember megismerő, elfogadó, a közös értékeket vállaló és valló magatartása nélkül. Ebből logikusan következik, hogy a jó iskola feltételezi a jó pedagógust, aki felkelti a tanulóban a tananyag iránti érdeklődést, *aki megtanítja a diákot tanulni*.

A jó iskolát általában az *oktatás eredményességén keresztül ítélik meg* döntően. Ennek tükrében vizsgálja a szerző: mi lehet az oka, hogy a 2006-os PISA oktatási vizsgálat során a szlovákiai diákok eredményei gyengébbek lettek, mint 2003-ban?

Az eredménytelenség egyik okát a szerző a pedagógusképzés túlzott szaktantárgyi (matematika, történelem) orientáltságában látja, vagyis napjainkban is a „mit tanítani” élvez prioritást a „hogyan tanítani”-val szemben. A pedagógiai, pszichológiai kultúra közvetítésére kevesebb idő jut.

A pedagógiai elméleti háttérbe szorulása mellett a gyakorlat is hátrányt szenved a pedagógusképzésben, nevezetesen Szlovákiában a mai napig nincs kiépítve a gyakorló iskolák intézményesített hálózata. A szerző rámutat arra is, hogy sajnos a gyakorló pedagógusok körében is elsődleges kérdés a „mit tanítsunk” a „hogyan tanítsuk” problémájával szemben. Hiányzik az iskolai gyakorlatból a tanóra eredményességének az ellenőrzése.

Rendkívül figyelemre méltó az a vizsgálat, melyben a középiskolások elégedettségét értékelték a tanítási órák struktúráját illetően. A 48 középiskola 3387 tanulója közül 45,17% nem érzi jól magát az iskolájában, 50,66% nem érzi jól magát a tanítási órákon, s 59,05%-uk sohasem vagy csak ritkán tanul szívesen és jó hangulatban.

A problémára a megoldás a tanulók motiválásában, a hatékonyabb, élvezetesebb tananyagelsajátításban, a módszerek jobb kiválasztásában rejlik. Ennek érdekében a szerző kiválóan csoportosítja az oktatás módszereit, bemutatja alkalmazási lehetőségüket, adott esetben az alkalmazás előnyeit, hátrányait. Az oktatási stratégiák között kiemelten kezeli a *modulrendszerű oktatást*, mely Közép-Európában kevésbé terjedt el, hatékonyságát viszont az élethosszig tartó tanulás megvalósítását célzó gyakorlatban már kipróbálták.

Izgalmas problémát vet fel Albert Sándor a „Tanítsunk hasznos dolgokat” témakörben. Az információs technológia innovációjának rendkívül gyors üteme következtében megszűntek az „egész életre szóló foglalkozások”. Éppen ezért az oktatás megújulása megköveteli, hogy a szakmai képzésben előtérbe kerüljön az egész életre szóló foglalkozathatóság kérdése, vagyis az általános jellegű jártasságokra irányuló képzés, fejlesztés, ami feltételezi a problémamegoldó gondolkodás, az interperszonális jártasságok, szóbeli kommunikáció fejlettségét.

– A tanulók helyes-önértékelésének fontos eszköze az iskolában folyó értékelés. Az értékelés humanizációjának megvalósítása nem könnyű feladat. A könyv kiváló segítséget nyújt nemcsak a kérdés tartalmi kifejtésével, hanem új eljárások bemutatásával, gyakorlati segédletek, minták közlésével. Különös figyelmet érdemel a portfólió, mint az autentikus értékelés egyik formájának tanulságos elővezetése.

Kiváló segédeszköz a könyv az elméleti ismeretek gyakorlati megvalósításához, a gyakorlati pedagógiai munka hatékonyabb, innovatívabb, az aktív pedagógus tevékenységének kiteljesítéséhez. A szerző által közölt vizsgálatok ugyanis nemcsak a problémák bemutatását támasztják alá, hanem a kérdőívek mintául szolgálhatnak a kollégáknak saját gyakorlatuk, diákjaik munkájának konkrétabb megismeréséhez, megújításához.

Végül a könyvet jó szívvel ajánlom a felsőoktatásban dolgozó kollégák számára azzal a céllal, hogy vitassák meg a könyv által felvetett problémákat, s gazdagítsák tudásukkal, hozzáállásukkal a pedagógia tudomány imázsát.

Albert Sándor: Milyen a jó iskola? Dunaszerdahely, 2008. 150 o.